

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 3. Sapientia præstantia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79369)

Vinum, & musica, latificant cor: & super utraque dilectio sapientiae. Eccl. 40. 20. Appositè confertur, & praefertur, dilectio sapientiae, vino, & musica: quia ipsa est spirituale vinum, mentem in ebriantem; & spiritualis musica, animum oblectans. Nota: dilectio sapientiae propriè est dilectio virtutis: inter virtutes autem primas tenet charitas, juxta illud Eccl. 1. 14. *dilectio Dei bonorabilis sapientia.* Cornelius hic.

Velut salis locò sapientia mihi cætera condit. S. Bernardus f. 18.

§. II.

Sapientia in quo consistat, ejus definitio.

Qui congregat in messe, filius sapiens est. Prov. 10. 5. Dicitur sapiens, cui sapiunt res, prout sunt. Hugo Card. hic. Est sapiens, cui quæque res sapiunt, prout sunt. Cui verò ipsa jam in se, prout est, sapientia sapit; is non modò sapiens, sed etiam beatus est. S. Bernardus f. 1. de verb. Apost. *non est regnum Dei esca & potus.* Rom. 14. 17. Fortè sapientia à sapore denominatur: quòd virtuti accedens, quoddam velut condimentum, sapidam reddat; quæ per se insulsa quodammodo, & aspera, sentiebatur. S. Bernardus f. 85. in Cant. Tunc est vera sapientia, quando operatio intellectus perficitur, & consummatur per quietationem, & delectationem affectus: unde sapientia dicitur, quasi sapida scientia. S. Thom. Aqu. in 2. Cor. 13. Lect. 3.

Requiescet super eum spiritus sapientiae, & intellectus. II. 11. 2. spiritus sapientiae, est donum, sive virtus Christiana; quâ contemplamur divina, & aeterna; & secundum ea de rebus omnibus judicamus. Cornelius hic.

Primus sapientiae gradus est, falsâ intelligere; secundus, vera cognoscere. Lactantius, l. 1. de falsâ relig. Quid est enim initium sapientiae? nisi saeculo renuntiare: quia sapere saecularia, stultitia est. S. Ambros. Octon. 5. in Pl. 118. Statue servo tuo. Nihil aliud prudentiae, ac sapientiae, munus accipitur; nisi inquisitio, & comprehensio, veritatis. S. Prosper Aqu. l. 3. de virt. & vit. c. 29.

Invenisti planè sapientiam, si prioris vitae peccata desleas; si hujus saeculi desiderabilia parvi pendas; si aeternam beatitudinem tutò desiderò concupiscas. Invenisti sapientiam, si tibi horum singula sapiunt, prout sunt; ut hæc quidem amara, & omnino fugienda; ista quoque velut caduca, & transitoria, contemnenda: illa verò ut perfecta bona, totis appetenda desideris. S. Bernardus f. 15. de div.

Scientia omnium bonarum, & licitarum artium, est scientia; sapientia verò unius tantum rei, id est, Dei. S. Rupertus de oper. Spirit. S. l. 7. c. 1.

Prima sapientia est vita proba, & honesta. S. Greg. Naz. orat. 26. in plag. grand.

Ars artium est, servire Deo: suprema sapientia, scire bene vivere. Si hanc noli etiam si cætera nescias, sapientissimus es: qui hanc nescit,

quidquid sciat, ignorantissimus est. S. Thom. Vill. f. 2. Dom. 2. Quadr.

Sapientia dicitur, sapida scientia: scilicet, quando quis in scientia, quam habet de Deo, invenit saporem devotionis: talis dicitur habere sapientiam. S. Vinc. Ferr. f. fer. 2. Pent.

Potes quærere, quæ est divina sapientia? multi enim sunt simplices, qui nesciunt, nisi unum Pater noster, & hoc vix rectum. Alii sunt magnæ literaturæ, & profundæ scientiæ. Nunquid est divina sapientia? nequaquam. Divina enim sapientia non est præcisè in literaturâ, sed in cordè, & bonâ vitâ: quicumque cogitat sedulè viam ad mortem, qualitatem ipsius mortis & Judicium post mortem; hic sapiens est. Revel. S. Brigittæ l. 2. c. 25. verba Chr.

§. III.

Sapientiae præstantia.

Timor Domini principium sapientiae. Prov. 1. 7. Pro principium Hebræum est *resur*; quod tam principium quàm caput, & principatum, significat. Unde veritas principatus sapientiae est timor Domini. *Ut addatur gratia capiti tuo.* v. 9. Sept. *ut addatur corona gratiarum.* Quòd corona, & torques, olim fuerit præmium sapientiae, liquet ex Dan. 5. 16. ubi ei Balthasar promittit: *purpurâ vestieris, & torquem auream circa collum tuum habebis.* Sic & Pythagoram, ob insignem sapientiam, aureâ coronâ redimiri solitum, eamque publicò suffragiò illi decretam, narrat Elianus l. 12. var. hist. c. 32. Cornelius hic.

Civitas parva, & pauci in ea viri; venit contra eam Rex magnus. Eccl. 9. 14. *inventusque est in ea vir pauper, & sapiens, & liberavit urbem per sapientiam suam.* v. 15. Testis Archimedes, quem tantopere verebantur syraculas oppugnantes Romani; ut si vel funiculum, exiguumve lignum, ex muro conspicerent, machinam aliquam in ipsos moveri suspicarentur; & archimede vociferantes, terga verterent, fugerentque; & cogerentur conflictu, & oppugnatione, prætermittâ, in obsidione longa ipem ponere. Ità Plutarchus in vita Marcelli. Sic Judith liberavit Bethuliam occisò Holoferne c. 13. 10. Jahel Sisara Judic. 4. 18. 21. æque ac Debora ib. v. 14. Unde Gregor. Thavmat: sic vertit: parvam civitatem, à paucis habitatam; magnam, & frequentatam, existimem; si vel pauperem unam sapientem civem habeat. Cornelius hic.

Melior est sapientia, quàm arma bellica. Ecclæ 9. 18. Gregor. Thavmat: sapientia ferrò ipsò fortior est. Olympiod. melius est consilium cujuscunque prudentis, quàm omne consilium, quod ab armis sperari potest.

Prior omnium creata est sapientia. Eccl. 1. 4. q. d. sapientia præfecta est omnibus. Donata est hac dignitate, ut esset prior, & princeps omnium; ut ipsa scilicet esset idea, & exemplar, & architecta, omnium rerum creandarum. Verbum enim *creo* subinde idem est, quod præficio; ut cum dicimus: Rex creat principes, Duces, Magistratus, Sic illud Prov. 8. 22. *Domini*

nus

nus creavit me initium viarum suarum. juxta Sept. S. Athanasium ad decreta Nicæne Synodi sic exponit; Dominus præfecit me operibus suis incipientibus, rebusque in choandis. Cornelius hic.

Non quàm facile oculis ista lux, tam facile mentibus, sapientia fides oboritur. S. August. l. 2. contra Academicos c. 1.

Alphonfus Arag. Rex à familiaribus rogatus: qui fieri posset; ut tantarum opum Rex ad paupertatem aliquando deveniret? respondit: Si sapientia venderetur. Math. Tymp. p. 2. Menæ Theolo-Philosph.

§. IV.

Sapiaentia fructus.

Num. I.

Pax, concordia.

Videte oculis vestris, quia modicum laboravi, & inveni mihi multam requiem. Eccl. 51. 35. Nam, ut ait Clem. Alex. l. 2. pæd. medicina medetur corporis morbis; sapientia autem perturbationibus. Ratio est: 1. Quia ut dicere solebat S. Bernardus: sapiens est, cui quæque res sapiunt prout sunt. 2. Quia semper est solutus, semper sui juris: habet animum terræ celsiorem in Deo fixum. 3. Quia sapiens futuris prospicit longè, antequam eveniant; malis partim affuescit, partim providet. Cornelius hic.

Junctæque erant penna eorum alterius ad alterum. Ezech. 1. 9. in signum pacis & concordia; ait de Cherubinibus, qui creatæ sapientia sunt exemplar. Cornelius in Jacobi 3. 17.

Habete in vobis sal; & pacem habete inter vos. Marci 9. 49. Sal significat sapientiam. Vult Christus, ut, quæ dicent Apostoli, pacatè explicent; non tumore Pharisæo, nec bile hæreticâ. Velloso in Judith 5. Paræn. 49. Sal est symbolum sapientia; hujus comes est pax. Unde & sal pificis symbolum erat amicitia. Cornelius, in Jacobi 3.

Qua autem defursum est sapientia-pacifica. Jacobi 3. 17. Syrus: plena pace: quia vera sapientia est donum Spirit. S. qui pacis est author. Sic sapientissimus mortalium fuit Salomon pacificus. Cornelius hic.

Summus sapientia finis est; ut simus mente tranquillâ. S. Ambros. Octon. 21. in Pl. 118. Septies in die.

Num. II.

Alii fructus.

Nudum formavit hominem Deus, & inermem; ut eum sapientia & muniret, & tegetet. Munimenta, & ornatum ejus non foris, sed intus; non in corpore, sed in mente, constituit. Nisi ergo essent mala, quæ caveret; quæ à bonis, utilibusque, distingueret; non esset ei sapientia necessaria. Lactantius l. 1. uet. div. instit.

Sapienti nihil alienum, nisi quod virtuti incongruum. Quodcumque recesserit, sua omnia, totus Mundus, possessio est: quoniam totò eò, quasi suo utitur. S. Ambros. ep. 44. post initium,

§. V.

Sapiaentia sit practica, jungatur pietati &c.

Ad sciendam sapientiam. Prov. 1. 2. Sapientiam hic non speculativam, sed practicam accipe; quæ est cognitio Dei; ac ultimi finis, ac mediæ eò ducentium: puta legum divinarum; earumque desiderium, & amor. Disciplina verò vocatur passionum, vitiarumque, correctio, & castigatio: hæc incipientibus, illa provectis, competit. Cornelius hic.

Posside sapientiam. Prov. 4. 5. Dicitur possessio, quali pedis positio: quia in sapientia pes affectus ponendus est, non solum oculus intellectus. Sat multi habent sapientiam, sicut arca thesaurum: quæ revera non possidet; sed, qui utitur, ille possidet. Hugo Card. hic.

Sapiens timet, & declinat à malo. Prov. 14. 16. Sanct. Ambros. l. 2. offic. nulum sapientia contubernium cum vitiis. Apud Tuffo in Eccl. 3. 32.

Sapiens cor, & intelligibile, abstinebit se à peccatis. Eccl. 3. 32. Præcipuum sapientia munus, vitare peccatum. Tuffo hic.

Et duabus volabant. Il. 6. 2. Sanct. Bernardus f. 4. in verba ita ego opinor, non incongruè, pennas istas agnitionem & devotionem, intelligi posse; quibus in eum, qui supra ipsos est, Seraphim rapiuntur.

Requiescet super eum spiritus Domini, spiritus scientia, & pietatis. Il. 11. 2. Utrumque conjunxit: quia unum sine altero captare non possumus. Apes ceram, & mel, conficiunt: cera apta lumini scientiam; mel pietatem signat. Utròque labi ad efformanda verba opus est. *Diffusa est gratia in labiis tuis.* Pl. 44. 3. Sapientia, & pietate, loquere. Pinna Ethol. 25.

Non gloriatur sapiens in sapientia sua: sed in hoc gloriatur scire, & nosse me. Jer. 9. 23. 24.

Omnis sapientia hominis in hoc uno est, ut Deum cognoscat, & colat. Lactantius. l. 3. div. instit.

Vera sapientia semper virtutem habet comitem: quia hoc magis expetit scire, quod magis expedit esse. Hugo à S. Viç. quod virtus, & veritas, simul esse volunt.

Sicut sol, super flores odoriferos lucens, majorem causat odorem: ita sapientia increata radium sapientia creatæ ad bonos, & humiles, mittens ipsos facit meliores & humiliores. Sol verò super finem, & alia foetida, lucens; quanto plus participant caloris, plus foetent: sic mali, superbi &c. Quanto plus sapientia participant, tanto foetiores. Broymard scientia.

§. VI.

Sapiaentia vult aliis communicari.

Sapiaentia edificavit sibi domum. Prov. 9. 1. Sapientia extruit quidem palatia, & convivia parat; non tamen sibi soli: imò videtur ea

Hhh h 3

omnia